

Název: O nevděčnosti
Jméno: Monika Hejkrliková

Člověk snad už od pradávna má potřebu srovnávat se s jinými a zároveň žehrat na svůj osud. Srovnávání jako takové není špatné, v porovnání s druhými si člověk může uvědomit svou vlastní situaci. Většinou se však srovnává s těmi, kdo jsou na tom (podle něho) lépe, kdo mají víc. A na základě těchto srovnání přichází nespokojenost se svou situací a často i závist. Konkrétně se český člověk srovnává s lidmi například v Německu a zajímá se zejména o výši jejich platu v eurech. Když přepočítá svůj plat na eura, je zde hned důvod k nespokojenosti a roste v něm pocit, že se opravdu nemá dobře. Ale je to skutečně tak? Je český člověk opravdu taková „chudinka“, jak si o sobě leckdy myslí? Má skutečně tolik důvodů k naříkání? Pojdme o tom chvíli přemýšlet.

Častým terčem kritiky je česká politika – dlouhotrvající sestavování vlády po volbách, neustálé slovní napadání jednotlivých předsedů stran, dlouhodobé zadlužování státu a stále neprobíhající reforma veřejných financí. Přitom na světě neustále probíhají (vnitrostátní) ozbrojené konflikty, jejichž následky jsou kromě obětí na životech, statisíce až miliony uprchlíků a zhroucení systému příslušného státu. Například v letech 1999 – 2000 probíhalo ve světě 50 krizí, při nichž bylo zabito 7 miliónů civilistů.¹

V poslední době nejsme spokojeni s počasím. Vadí nám krutá zima i ta, kdy jsou teploty nadprůměrné. Láteříme na déšť i na sucho. Co by těmto našim „řečem“ řeklo 10 až 25 miliónů enviromentálních uprchlíků, kteří byli donuceni odejít ze svých domovů z důvodů zhoršujícího se životního prostředí?²

Nadáváme na připravované zdražení cen energií, ať už se jedná o elektřinu nebo o zemní plyn. Nechce se nám platit za tento komfort, protože ho považujeme za naprosto běžnou součást našeho života. Nedovedeme si představit, že bychom žili bez velkého množství elektrospotřebičů a spotřební elektroniky, bez světla a ústředního topení. A přesto na světě žije 1,6 miliardy lidí bez elektrické energie.³

V současné době se diskutuje o ceně vodného a stočného. Mnozí obyvatelé České republiky jsou rozhořčeni nad tím, že by měli platit za používání kanalizace. Stačí nám otočit vodovodním kohoutkem a teče nám pitná studená i horká voda v jakémkoli množství. Často vodou plýtváme a nezajímá nás, že 1,1 miliardy lidí nemá přístup k nezávadné pitné vodě a že ročně zemře 5 miliónů lidí vinou nedostatku čisté vody a kanalizace.⁴ Televizní záběry afrických dětí nosících objemné nádoby s pitnou vodou i několik kilometrů nám připadají jako ze světa sci-fi.

Již několik let se v Čechách mluví o nutnosti reformovat zdravotnictví. Každý pokus o nějakou změnu se setkal s nepochopením ze strany pacientů, a tak dodnes vládne v českém zdravotnictví chaos. Představy, že by pacienti platili za návštěvu u lékaře nebo za recept v lékárně či dokonce přispívali na stravu během hospitalizace v nemocnici, vyvolávají u mnohých lidí další důvod k rozmrzelosti. Přes všechny tyto nedostatky je české zdravotnictví na vysoké úrovni a občanům je

poskytován (i v porovnání se západními zeměmi) nadstandardní servis. O takové péči si lidé v rozvojových zemích mohou nechat pouze zdát, 40 miliónů z nich žije v nevyhovujících podmínkách s nemocí HIV/AIDS, 1 milion lidí ročně zemře na malárii, na tuberkulózu dokonce 2 miliony lidí. Těmto lidem by bezesporu zachránilo život u nás tolik zpochybňované očkování.⁵

Žijeme v hmotném dostatku, což dokazují naše potravinami přeplněné košíky v supermarketech. Podléháme reklamám, nakupujeme obrovské množství jídla, které leckdy nestačíme ani zkonsumovat, a tak často končí v popelnicích. Z potravin si vybíráme jen ty, které nám opravdu chutnají, rádi sáhneme po sladkostech a nezdravých jídlech. V důsledku toho nezadržitelně tloustneme a obezita se čím dál častěji týká také dětí. Naproti tomu žije ve východní Africe 24 miliónů podvyživených dětí.⁶ Možná tento počet obézní děti ze Západu brzy dohoní.

Další oblastí, kterou často kritizujeme je oblast školství. Vadí nám, že jsou děti přetěžovány, že se učí zbytečné věci, že je učí nekvalitní pedagogové, že musíme za spoustu školních pomůcek platit, že nemáme jistotu, zda se naše dítě na požadovanou střední školu dostane atd. Jsou to ovšem jen malé problémy, pokud je srovnáme s tím, že 100 miliónů dětí (z toho jsou 2/3 dívky) nemá přístup k základnímu vzdělání. Místo toho, aby chodily do školy, je 218 miliónů dětí ve věku do 14 let nuceno pracovat, aby pomohlo své rodině přežít. I ve 21. století žije na Zemi 1 miliarda lidí, kteří neumějí číst a psát.⁷

V tomto srovnávání by se dalo pokračovat ještě dlouho. Přesto i jen z těchto několika bodů je zřejmé, že se jako občané České republiky nemáme špatně a mohlo by být mnohem a mnohem hůř. Většinu věcí, které nám v životě pomáhají, i naše životní podmínky bereme jako naprostou samozřejmost. Nedovedeme si představit, že by to bylo jinak. Žijeme si velmi dobře a ještě jsme mnohdy nevděční. Trápíme se svými problémy a situace lidí, třeba jen kousek za našimi hranicemi, je nám často lhostejná. Nás se to netýká, tak proč bychom to řešili. Jsme ochotni věnovat na humanitární účely naše obnošené šatstvo a nepotřebné hračky, tedy věci, jež nám překážejí. Naše svědomí se probudí až při velkých přírodních katastrofách (například tsunami v prosinci 2005), kdy jsme schopni věnovat jako národ finanční prostředky ve výši desítek miliónů korun.

Jsme přesvědčeni, že chudé země si za své problémy mohou samy, tak ať si samy také pomůžou. Jenže, chudé země si samy nepomohou a jsou odkázány na pomoc zvenčí. Je to především úkol pro vlády vyspělých zemí, mezinárodní organizace a nadnárodní instituce. A je to úkol nelehký. Přestože mnoho projektů na pomoc rozvojovým zemím ztroskotalo nebo nepřineslo očekávaný výsledek, je potřeba nadále hledat nové formy pomoci. Na úrovni vlád a mezinárodních organizací je nutné, aby pomoc byla dlouhodobá a udržitelná. U problémových zemí je vhodné nedávat peníze místním vládám, ale prostřednictvím nevládních organizací přímo potřebným lidem. Úkolem západních demokratických vlád je pomáhat rozvojovým zemím při zvládnutí konfliktů bez použití násilí a také naučit místní vlády posilovat pravomoci zákonů a podporovat účast veřejnosti na

demokratických procesech. ⁸ Podle www.rozvojovka.cz se předpokládá, že zajištění bezpečnosti sníží chudobu a zlepší podmínky pro život.

Jednotlivý občan si může připadat příliš malý na to, aby mohl změnit situaci v chudých zemích. Přesto i jednotlivec může významně pomoci a to hned několika způsoby.

Nejjednodušším způsobem je finanční podpora, buď prostřednictvím dárcovských DMS zpráv nebo zasláním peněžní částky na sbírková konta, např. na účet sdružení Charita. Pokud se někdo rozhodne podporovat práci v chudých zemích pravidelně, může se stát například členem Klubu přátel Člověka v tísní nebo Přátel dětí Unicef.⁹

Další možností je podpora ve formě zakoupení výrobků, kde výtěžek z prodeje je určen na pomoc potřebným v chudých zemích. Nejznámější je asi projekt organizace Unicef, která prostřednictvím svých webových stránek nebo prostřednictvím svých obchodních partnerů v několika městech ČR prodává blahopřání, trička a dárkové předměty. Tržba z prodeje těchto předmětů je určena zejména na očkování dětí, nákup moskytiér a učebních pomůcek. Unicef také vymyslel projekt Adopce panenek, který mohou lidé podpořit buď tím, že si některou z panenek „adoptují“ (tj. koupí za 600,-Kč) nebo panenku zdarma ušijí. Výtěžek z této akce je určen na kompletní očkování dětí v rozvojových zemích. ¹⁰

Zatím ještě ne tak známou pomocí je prodej zboží se značkou Fair Trade ve specializovaných (bio)prodejnách v celé České republice. Tato značka zaručuje, že za prodej zboží (pocházející z rozvojových zemí) dostal jeho výrobce, to, co mu patří, tedy alespoň minimální mzdu, že není vykořisťován a že nebyla využívána dětská práce. Cílem Spravedlivých obchůdků je rozvíjet příležitosti pro znevýhodněné výrobce a zlepšit jejich životní podmínky. V těchto obchodech je možné koupit především kávu, čaj, banány, sušené ovoce, rýži, kakao a řemeslné výrobky. Ceny jsou vyšší než v konvenčních obchodech, ale zákazník může těšit, že pomohli dobré věci. ¹¹

Náročnější (z hlediska času) je zapojení se do hnutí Česko proti chudobě. Jedná se o dlouhodobý projekt, do něhož je zapojeno několik humanitárních organizací a sdružení, jehož cílem není získávání finančních prostředků na rozvojovou pomoc, ale poukazování na chudobu a diskriminaci ve světě. Cílem jejich práce je seznamovat veřejnost s problémy chudých zemí, aktivovat českou společnost k pomoci. Zájemci se mohou přihlásit jako dobrovolní spolupracovníci nebo účastníci při různých akcích, např. při pravidelném květnovém Pochodu proti hladu. 12. 6. 2007 bude v Praze probíhat happening „Když práci, tak písemnou“, jehož účastníci budou protestovat proti zaměstnávání dětí.¹²

Těm, kdo upřednostňují adresnou pomoc konkrétnímu člověku, je určen projekt Charity - Adopce na dálku. V rámci tohoto projektu si zájemci prostřednictvím příslušných webových stránek vyberou dítě z Indie, Litvy, Běloruska, Ugandy, Thajska, Kazachstánu nebo Zambie, jemuž by rádi pomohli. Uhrazením ročního poplatku (ve výši 4 900,- až 7 000,- Kč) přispívají konkrétnímu dítěti na školné, školní pomůcky, uniformu a základní zdravotní péči. Na oplátku tito rodiče dvakrát ročně dostávají od svého adoptivního dítěte dopis, jednou ročně také jeho

vysvědčení a aktuální fotografii. Prostřednictvím Charity pomáhají v současné době občané ČR asi 14 000 dětí v různých zemích.

Nejnáročnější a zároveň nejosobnější pomocí pak je práce dobrovolníka přímo v rozvojových zemích. Zájemci mohou prostřednictvím humanitárních organizací např. Charita, Adra nebo Člověk v tísni pracovat během krátkodobých i dlouhodobých pobytů v rozvojových zemích jako pečovatelé, učitelé, řemeslníci apod.

Nabídka forem pomoci je pestrá, záleží na každém jednotlivci, který z uvedených způsobů je mu nejbližší a který si vybere. Důležité je přestat být lhostejným a v rámci svých možností se snažit pomoci. Pokusit se rozdělit o své štěstí, tj. že můžeme žít v relativně bezpečném světě a v určitém komfortu, tím, že něco z našeho bohatství poskytneme těm, kteří nemají, kromě svých snů, opravdu nic.

Zdroje:

¹ dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

² dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

³ dostupné z: http://www.volny.cz/casopis.energetika/e_1206_1.html

⁴ dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

⁵ dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

⁶ dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

⁷ dostupné z: <http://www.clovekvtisni.cz>

⁸ dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

⁹ dostupné z: <http://www.clovekvtisni.cz> a www.unicef.cz

¹⁰ dostupné z: <http://www.unicef.cz>

¹¹ dostupné z: <http://www.fairtrade.cz>

¹² dostupné z: <http://www.ceskoprotichudobe.cz>